

Asia: VN/25733/2021-OKM-334

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

Tavoite 1 - Suomi kehittyy demokraattisena ja sivistyneenä yhteiskuntana digitalisoituvassa maailmassa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

- 1) Digitaaliseen ja erityisesti tekoälylukutaitoon tulee sisällyttää ymmärrys ja osaaminen tietoturvalisesta tekoälyn käytöstä
- 2) Erityisesti on huomioita KV-yhteistyö tutkimuksen tietovarantojen jakelussa ja saatavuudessa
- 3) Turvallisen digitaalisen ympäristön realisoitumiseksi on tarjottava myös riittävä käyttö- ja tietoturvakoulutus kaikille

Tavoite 2 - Yhteiskunnan toimijoiden kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita kestävästi ja tuottavasti on vahva.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tämä on erittäin tärkeä tavoite sillä tekoälyä seurannee kvanttiteknologian laajamittainen käyttöönotto. Yhteiskunnan teknologiakyvykkyyden kehittämiseksi erityisesti koulutussektorien resurssit on varmistettava.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

- 1) koulutustarjonnan suunnittelun ja tekemisen tukemiseksi ja parantamiseksi tarvitaan kehittyvien teknologioiden eurooppalaisia viitekehyksiä.
- 2) Erittäin hyödyllinen keino työelämän ja organisaatioiden uudistumiselle on korkeakoulujen yritysyhteistyön kasvattaminen ja tukeminen TKI-toiminnassa
- 3) Julkisen hallinnon hallinnonalat ylittävän yhteistyön ja yhteentoimivuuden parantaminen on erittäin tärkeää kyberturvallisuudessa, datahallinnassa, IT-hankinnoissa ja suvereniteetin kasvattamisessa.

Tavoite 3 - Suomi on edelläkävijä digiosaamisessa ja teknologia-alan kehityksessä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Suomi ei sitä tällä hetkellä vielä ole: ainakin digitaalisen suvereniteetin taso julkisella sektorilla on matala, mutta tavoite on hyvä

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

- 1) Hienoa että suvereniteetti on huomioitu - toki sitä pitää tehdä kansallisella tasolla tai mieluummin EU-tasolla.
- 1) Tutkimuksen ja koulutuksen tiiviin yhteistyön lisäksi tulee huomioida myös yritysyhteistyö erityisesti TKI-toiminnassa

Tavoite 1 - Datan saatavuus ja laatu sekä datanhallinnan infrastruktuuri tukevat yritysten arvonluontia ja ratkaisujen skaalautuvuutta.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Datanhallinnan infrastruktuuria ja datanhallinnan prosesseja pitää kehittää yhdessä. Niiden kehittämiseen yksittäisillä organisaatioilla kuten esim. korkeakoululla ei ole riittäviä resursseja.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

3 vain osittain

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

- 1) On varmistettava että kaikissa eurooppalaisissa data-avaruuksissa noudetaan yhteisiä yhteentoimivuuden viitekehystä (EIF), jotta myös eri hallinonalojen data-avaruudet olisivat myös keskenään yhteentoimivia
- 2) 5 sähköistä todistusta vuoteen 2030 kuulostaa pieneltä. Eikö meillä ole tarve lompakolle, johon voi panna kaikki tarvittavat todistukset.
- 3) Pyrkimys rajautua vain tiettyihin priorisoituihin tietovarantoihin etukäteen on haasteellista. On vaikeata tunnistaa tulevaisuuden strategisesti merkittävät tietovarannot

Tavoite 2 - Tietoliikenneyhteydet ovat kattavat, turvalliset ja kestävät.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

1 kyllä, täysin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 3 - Palvelin- ja laskentainfrastruktuurit ovat energiatehokkaita ja vastaavat julkisten palveluiden, yritysten ja tutkimuksen tarpeita.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Kansallisesti ja tai EU:n omistamien ja ohjaamien laskentainfrastruktuurien suvereniteettia on helpompi hallita

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

1) laskentaekosysteemin käytettävyyteen ja käytön lisäämiseen on edelleen panostettava. Erityisesti sen käyttökynnystä ammattikorkeakouluissa on madallettava.

2) OK

3) Avaintulos on tärkeä eli saadaan luotua dataekosysteemejä, joissa jaetaan dataa ja kyvykkyyksiä ja varottava sitä että tarjoamme ainoastaan halvan sähkön ja stabiilin yhteiskunnan, mutta emme ole muutoin mukana dataekosysteemissä

Tavoite 1 - Digitalisaatio ja dataperustainen arvonluonti etenee yrityksissä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Kestävyys ja kiertotalous myös parantavat Suomen/Euroopan suvereniteettia

Tavoite 2 - Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky paranee uusien teknologioiden onnistuneen käyttöönoton myötä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Yritysyhteistyö korkeakoulujen kanssa kehittää merkittävästi yritysten teknologia- ja dataekosysteemikyvykkyyksiä

Sääntelyyn ja standardityöhön osallistumisen ohella on tärkeä osallistua EU:n yhteentoimivuuden viitekehysten ja arkkitehtuurien kehittämiseen ja hyödyntää niitä yhteentoimivuuden varmistamiseksi kaikilla yhteentoimivuuden tasoilla (juridinen, organisatorinen, semanttinen ja teknologinen)

Tavoite 1 - Digitaaliset julkiset palvelut toimivat yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina mahdollistaen sujuvan asioinnin ja korkean tuottavuuden.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Julkisen hallinnon yhteentoimivuudessa tulee kansallisen hallinnonalojen yhteentoimivuuden rinnalla huomioida eurooppalainen yhteentoimivuus osallistumalla viitekehysten ja arkkitehtuurien kehittämiseen ja hyödyntää niitä yhteentoimivuuden varmistamiseksi kaikilla yhteentoimivuuden tasoilla (juridinen, organisatorinen, semanttinen ja teknologinen)

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

1) Elämäntapahtuma lähtöisyyden rinnalla tulee painottaa dataekosysteemien hallintaa eli eri ekosysteemitoimijoiden yhteistyön ja kilpailun hallintaa sekä datan ja kyvykkyyksien jakamista ekosysteemissä.

2) OK

3) Uudet teknologiat mahdollistavat digitaalisen optimoinnin ja digitaalisen transformaation eli uudenlaisen (liike)toiminnan. Digitaalista transformaatiota tulee kuitenkin kehittää Suomen ja Euroopan tarpeisiin perustuen ei teknologialähtöisesti.

Tavoite 2 - Julkinen hallinto hallitsee yhteiskunnan keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurit turvallisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti varmistaen yhteiskunnan toimivuuden kaikissa tilanteissa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

1 kyllä, täysin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

1) Suvereniteetin huomioinen on erittäin tärkeää ja pitkällä aikavälillä se voi lisätä Suomen ja Euroopan talousresilienssiä

2 ja 3) Julkisen sektorin digitaalista turvallisuutta pitää tehdä yhteistyössä. Tietoturvakäytännöt tulee olla yhteneviä yli sektorirajojen. Tästä esimerkkinä korkeakoulujen tiedonluokittelu, joka mahdollistaa turvallisen tekoälyn käytön ja se tulisi ottaa käyttöön kaikkialla julkisella sektorilla sekä yksityisellä sektorilla.

Tavoite 3 - Julkinen hallinto toimii tuottavasti tekoälyä sekä uusia digiteknologioita hyödyntäen.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Tietoturvakäytännöt tulee olla yhteneviä yli sektorirajojen. Tästä esimerkkinä korkeakoulujen tiedonluokittelu, joka mahdollistaa turvallisen tekoälyn käytön ja se tulisi ottaa käyttöön kaikkialla julkisella sektorilla sekä yksityisellä sektorilla.

Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö

Ovatko siinä esitetyt digitalissaation johtamisen ja yhteistyön periaatteet perusteltuja osia osana Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Poikkihallinnollinen kehittäminen edellyttää uudenlaista ohjaamista. Nyt muodostuvia dataekosysteemejä määrittää sidosryhmien yhteistyö ja kilpailu sekä datan ja kyvykkyyksien jakaminen. Tällaisten dataekosysteemien johtaminen on vaikeaa tai jopa mahdotonta, joten valtionhallinnon tulee keskittyä kehittämään uudenlaisia ohjausrakenteita johtamisen rakenteiden tilalle.

Digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten kokonaisuus

Puuttuuko digikompassin tavoitteista ja avaintuloksista yleisesti jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Julkisen hallinnon johtamis/ohjausrakennetta voisi tarkastella uusista näkökulmista. Miten voitaisiin parhaiten ohjata tällaista digitaalista transformaatiota, joka tuottaa uutta liiketoimintaa ja muuttaa organisaatioita voimakkaasti. Näitä muutoksia saadaan tutkimuksen mukaan hyvin aikaan rakentamalla dataekosysteemejä, mutta niiden ohjaamisen tarvitaan uudenlaisia rakenteita.

Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Mitä mittareita tunnistatte tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamiseen?

-

Miten digikompassin vaikuttavuutta tulisi Suomen tasolla mitata?

-

Toimintaympäristön kuvaus

Geopoliittinen ja taloudellinen toimintaympäristö

-

Turvallisuus ja resilienssi

Kyberturvallisuutta tulee edistää tiukasti ohjatussa kansallisessa yhteistyössä.

Kriittiset teknologiat ja innovaatiot

IT-hankintoihin liittyvän osaamisen ja yhteistyön kehittämisen painoarvoa olisi hyvä nostaa dokumentissa. VM:n Lyhty-hanke olisi hyvä huomioida Digikompassin tavoitteiden toimenpanon suunnittelussa

Hyvinvointi ja yhteiskunnalliset muutokset

Toimintaympäristön kuvauksessa voisi painottaa enemmän taloudellista aspektia eli miten varautua taloudelliseen niukkuuteen, jota viestimissä Suomelle tarjoillaan. Talousresilienssi eli taloudellisen tehokkuuden, optimoinnin ja liiketoiminnan arvon mittaaminen on keino hallita taloudellista niukkuutta.

Digitalisaation ja datatalouden sääntely

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

Yhteistyö ja yhteentoimivuus ovat molemmat kriittistä kyvykkyyksiä digikompassissa kuvatussa toimintaympäristössä. On hyvä että ne on tunnistettu. Niiden ohjaamisessa ja kehittämisessä tulee hyödyntää eurooppalaisia, kansallisia ja sektorikohtaisia viitekehyksiä ja -arkkitehtuureja.

Uudet teemat

Tekoäly

-

Turvallisuus

Kyberturvallisuutta tulee edistää tiukasti ohjatussa kansallisessa yhteistyössä.

Hyvinvointi

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

Yhteistyö ja yhteentoimivuus ovat molemmat kriittistä kyvykkyyksiä digikompassissa kuvatussa toimintaympäristössä. On hyvä että ne on tunnistettu. Niiden ohjaamisessa ja kehittämisessä tulee hyödyntää eurooppalaisia, kansallisia ja sektorikohtaisia viitekehyksiä ja -arkkitehtuureja.

Digikompassin kokonaisuus

Miten arvioisit digikompassia kokonaisuutena?

Erinomainen kokonaisuus. Hienoa että dataekosysteemikehitys ja suvereniteetin hallinta oli hyvin huomioitu.

Muut kommentit

Mikäli kommentti ei sovellu lomakkeen muihin asiakohtiin, voit jättää sen tähän.

-

Rouvari Ari
Ammattikorkeakoulujen tietohallintojohtajat - AAPA